

BAAC

ONDERZOEKS- EN
ADVIESBUREAU

Gemeente Utrechtse Heuvelrug Plangebied Driebergsestraatweg 63 te Doorn

Archeologisch bureauonderzoek

BAAC Rapport V-13.0159

september 2015

Auteur:

E.A.M de Boer

Status:

definitief

Colofon

ISSN: 1873-9350
Auteur(s): mw. E.A.M de Boer, MSc., MA.
Cartografie: mw. E.A.M de Boer, MSc., MA.
Redactie: mw. drs. M. Tump
Copyright: SAB Adviesgroep te Arnhem / BAAC bv te 's-Hertogenbosch

Autorisatie (senior archeoloog): drs. M. Tump 18 september 2015

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SAB Adviesgroep en/of BAAC bv.

BAAC bv
Onderzoeks- en adviesbureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuur- en
Cultuurhistorie

Graaf van Solmsweg 103
5222 BS 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 61 36 219
Fax: (073) 61 49 877
E-mail: denbosch@baac.nl

Postbus 2015
7420 AA Deventer
Tel.: (0570) 67 00 55
Fax: (0570) 61 84 30
E-mail: deventer@baac.nl

Inhoud

Samenvatting	7
1 Inleiding	9
1.1 Onderzoekskader	9
1.2 Ligging van het gebied	10
1.3 Administratieve gegevens	11
2 Bureauonderzoek	13
2.1 Werkwijze	13
2.2 Landschappelijke ontwikkeling	13
2.3 Bewoningsgeschiedenis	16
2.3.1 Inleiding	16
2.3.2 Historie	17
2.3.3 Archeologie	20
2.3.4 Cultuurhistorie	23
3 Archeologische verwachting	25
4 Conclusie en aanbevelingen	27
5 Geraadpleegde bronnen	29
Bijlagen	33
Bijlage 1	Overzicht van geologische en archeologische tijdvakken
Bijlage 2	Concept totaalplan

Samenvatting

In opdracht van SAB Adviesgroep heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC bv een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Driebergsestraatweg 63 te Doorn.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied ligt aan de voet van de Utrechtse Heuvelrug, een stuwwal die in het Saalien is ontstaan. In de daarop volgende ijstijd, het Weichselien, is het gebied bedekt geraakt met dekzand, dat vervolgens plaatselijk (o.a. ten noorden van het plangebied) als gevolg van menselijk ingrijpen is gaan verstuiven. Het plangebied zelf is lange tijd in gebruik geweest als akker, waarbij vanaf de late middeleeuwen door plaggenbemesting een esdek is ontstaan.

Het plangebied vormt gezien de ligging op een landschappelijke gradiënt van oudsher een aantrekkelijk vestigingsgebied. In de omgeving van het plangebied zijn aanwijzingen voor bewoning en begravingen in de ijzertijd en Romeinse tijd. Ook archeologische waarden uit de overige perioden zijn zeker niet uit te sluiten.

Het noordelijke deel van het plangebied maakt deel uit van een bebouwingslint langs een oude, doorgaande weg. Ook het plangebied is in ieder geval vanaf het begin van de negentiende eeuw bebouwd geweest. In de eerste helft van de negentiende eeuw is in het plangebied een buitenplaats gerealiseerd met in het noordelijke deel bebouwing omringd door parkaanleg. Het landhuis is nog steeds aanwezig in het plangebied. Omstreeks 1970 is in het park een asielzoekerscentrum gerealiseerd. De verwachting is dat de bodem ter hoogte van de hoofdbebouwing grotendeels is verstoord. Mogelijk is de bodem ter hoogte van de bijgebouwen niet of nauwelijks verstoord.

Op basis van deze gegevens wordt aan het gehele plangebied een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden (vuursteenvindplaatsen, nederzettingen, grafvelden e.d.) uit de steentijd tot en met de volle middeleeuwen. Alleen voor het deel van het plangebied ter hoogte van het bestaande, moderne hoofdgebouw geldt een lage verwachting. Voor het noordoostelijke deel van het plangebied, d.w.z. in het bebouwingslint langs de Driebergsestraatweg, geldt daarnaast een hoge verwachting voor archeologische waarden (nederzettingsresten) uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd.

Op basis van dit onderzoek wordt in het gebied met een hoge verwachting bij bodemverstoringen dieper dan 30 cm –mv een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Indien de werkzaamheden beperkt blijven tot het huidige bouwvlak van het bestaande hoofdgebouw van het asielzoekerscentrum, wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd. De gemeentelijk archeoloog (mw. A. Luksen-Ijtsma) is van mening dat een proefsleuvenonderzoek momenteel door de aanwezige flora en fauna niet mogelijk is en vanwege het ontbreken van voldoende informatie over de bodemopbouw ook niet gewenst is. Er dient eerst een verkennend booronderzoek te worden uitgevoerd.

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

In opdracht van SAB Adviesgroep heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC bv een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Dribergsestraatweg 63 te Doorn. Aanleiding voor het onderzoek is het plan een deel van de bestaande bebouwing te slopen en het gebied voor woningbouw te ontwikkelen. Men is van plan het bestaande landhuis weer als woning in gebruik te nemen. Op het achtergelegen terrein zullen 9 vrijstaande woningen worden gerealiseerd. De oude vijver zal, in kleinere vorm, weer worden teruggebracht (zie bijlage 2).¹ De minimale bodemverstoring bij de realisatie van nieuwbouw is momenteel nog niet bekend, maar is te verwachten tot in de C-horizont van de bodem (met een minimum van 80 cm-mv (vorstvrije diepte)), waarbij een gerede kans bestaat dat eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord of vernietigd worden.

Het doel van een bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied aan de hand van bestaande bronnen. Met behulp van de verworven informatie wordt een specifiek archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Tijdens het onderzoek dienen de volgende onderzoeksvragen uit het Plan van Aanpak² te worden beantwoord:

- Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
- Wat is de verwachte bodemopbouw in het gebied en zijn er gegevens bekend over bodemverstorende ingrepen in het verleden binnen het plangebied?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?
- In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.2³, het vigerende gemeentelijke beleid en het onderzoeksspecifieke Plan van Aanpak.

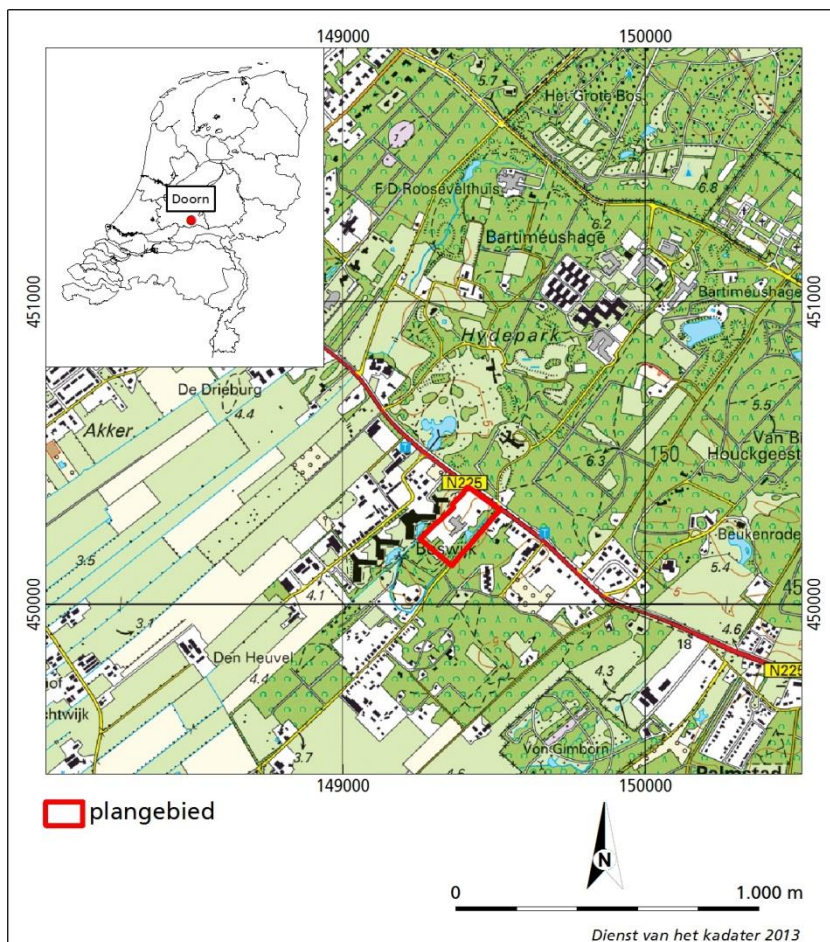
¹ Concept bestemmingsplan Dribergsestraatweg 63 Doorn 2015.

² Bergman & Merlidis 2013.

³ SIKB 2010. Het onderzoek heeft wegens omstandigheden enige tijd stil gelegen en geeft derhalve de stand van zaken van medio 2013 weer.

1.2 Ligging van het gebied

Het plangebied ligt tussen de bebouwde kom van Doorn en Driebergen-Rijsenburg in de gemeente Utrechtse Heuvelrug (provincie Utrecht). Het plangebied omvat het perceel aan de Dribergsestraatweg 63 en wordt in het noordoosten door deze weg begrensd. De zuidoostelijke begrenzing wordt gevormd door de Sterkenburgerlaan. De oppervlakte bedraagt circa 3,1 ha. In figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied.

1.3 Administratieve gegevens

Provincie:	Utrecht
Gemeente:	Utrechtse Heuvelrug
Plaats:	Doorn
Toponiem:	Dribergsestraatweg 63
Kadastrale gegevens:	Kadastrale gemeente Doorn, sectie A, perceel 6106
Datum opdracht:	8 juli 2013
Datum conceptrapportage ⁴ :	15 juni 2015
Datum definitieve rapportage:	18 september 2015
BAAC-projectnummer:	V-13.0159
Coördinaten:	149.413/450.390 149.518/450.312 149.358/450.129 149.254/450.218
Kaartblad:	32C
Oppervlakte:	3,1 ha
Datering:	Steentijd-nieuwe tijd
Onderzoeksmeldingsnummer:	57606
AMK-terrein:	N.v.t.
Waarnemingnummer(s):	26424 en 26901
Vondstmeldingsnummer(s):	N.v.t.
Type onderzoek:	Archeologisch bureauonderzoek
Opdrachtgever:	SAB Adviesgroep Contactpersoon: mw. M. Gerritsen
Bevoegde overheid:	Gemeente Utrechtse Heuvelrug Postbus 200 3740 AE Doorn Te. 0343-565600
Beheer documentatie:	Bibliotheek Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en archief BAAC bv.
Uitvoerder:	BAAC bv, vestiging 's-Hertogenbosch Graaf van Solmsweg 103 5222 BS 's-Hertogenbosch tel. 073-6136219
Projectleider:	Mw. E.A.M. de Boer

⁴ Het project is wegens omstandigheden enige tijd stilgezet. Het onderhavige rapport geeft derhalve de stand van zaken van medio 2013 weer.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze

Tijdens het bureauonderzoek zijn aan de hand van bestaande bronnen de historisch-geografische en bouwhistorische waarden in beeld gebracht en een archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld. Bij de inventarisatie van de archeologische waarden is gebruik gemaakt van gegevens uit het Centraal Archeologisch Archief (CAA) en het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), evenals de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW). Hierbij is het Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) gebruikt. De provinciale cultuurhistorische waardenkaart is geraadpleegd, evenals de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart. Met name voor de recentere archeologische periodes zijn diverse historische bronnen geraadpleegd. Daarnaast is contact opgenomen met de lokale AWN-afdeling. Tevens is gebruik gemaakt van het Actueel Hoogtebestand Nederland alsmede oude topografische kaarten. Literatuur over de geologie, geomorfologie en de bodemopbouw van het onderzoeksgebied is eveneens bestudeerd om op basis van locatiekeuze-theorieën een uitspraak te doen over de kans op aanwezigheid van archeologische resten.

In navolgende paragrafen worden de resultaten van het bureauonderzoek beschreven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een synthese in de vorm van een specifieke archeologische verwachting en een beschrijving van de cultuurhistorische kenmerken van het gebied. Een opsomming van de geraadpleegde literatuur en gebruikte kaarten is terug te vinden in de literatuurlijst. Voor een tabel met een overzicht van geologische en archeologische tijdvakken wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Landschappelijke ontwikkeling

Het plangebied maakt deel uit van het Midden-Nederlandse zandgebied.⁵ Lange tijd stroomden de Maas en Rijn door dit gebied en werden grof zand en grind afgezet. Omstreeks 370.000 jaar geleden brak een koude periode, het Saalien, aan, waarin de ijskappen zich sterk over het noordelijke halfmond uitbreidden. In het laatste deel van het Saalien drong het ijs daarbij ook Nederland binnen tot de lijn Haarlem-Nijmegen. Het ijs duwde de oude fluviatiele afzettingen, die deels bevroren waren, in grote schollen op tot hoge stuwwallen, terwijl onder het ijs diepe glaciale bekkens ontstonden. Het plangebied ligt aan de voet van de stuwwal de Utrechtse Heuvelrug.

Aan het einde van het Saalien werd het klimaat warmer waardoor het landijs afsmolt en grote hoeveelheden water vrij kwamen. Door het smeltwater van de ijskap werd grove, grindhoudende zanden meegevoerd en voor het ijsfront (aan

⁵ Berendsen 2005.

de zuidwestzijde van de Utrechtse Heuvelrug) in grote puinwaaiers (of sandrs) afgezet (Drente Formatie). De diepe glaciale tongbekkens (de Gelderse Vallei ten noordoosten van de Utrechtse Heuvelrug) veranderden in meren, waarin zware klei met dunne, uiterst fijne zandlaagjes, de zogenaamde bekkenklei of warvenklei, werd afgezet (Drente Formatie; Laagpakket van Uitdam).

Door het afsmelten van het Saale-ijs steeg de zeespiegel in het Eemien sterk en kon de zee de glaciale bekken binnendringen. In grote delen van de Gelderse Vallei werden brakwaterafzettingen (Eem Formatie) gevormd. Aan de randen van het bekken werd onder invloed van de hoger grondwaterspiegel veen (Woudenberg Formatie) gevormd.

In de daaropvolgende ijstijd, het Weichselien, vormde zich op de hellingen van de stuwwallen sneeuwmeltwaterdalen. De ondergrond was in deze periode permanent bevroren, waardoor het regen- en sneeuwmeltwater over het oppervlak moest afstromen en zich in het oppervlak insneed. Het erosieve materiaal werd aan het einde van de dalen, aan beide zijden van de Utrechtse Heuvelrug, in de vorm van puinwaaiers weer afgezet. De dalen zijn nu droog, omdat het regenwater gemakkelijk in de grofzandige ondergrond kan wegzakken.

Door het ontbreken van vegetatie werd in de droge en zeer koude periode van het Weichselien door de wind sediment verplaatst en elders weer afgezet. In het Pleniglaciaal (midden-Weichselien) werd zo het Oude Dekzand afgezet, dat meestal duidelijk gelaagd is en bestaat uit een afwisseling van lemige en minder lemige laagjes. Tijdens het laat-Glaciaal (laat-Weichselien) werd onder invloed van overwegend westnoordwestelijke winden het Jonge Dekzand afgezet in dekzandruggen. Het Jonge Dekzand heeft over het algemeen een lager leemgehalte, een wat grovere textuur en is niet duidelijk gelaagd.

In het Holoceen werd het klimaat een stuk milder. Door de toenemende vegetatie kwam een eind aan de natuurlijke zandverstuivingen en raakten de dekzandruggen gefixeerd. Door het toedoen van de mens (door kappen, branden en ontginnen) konden plaatselijk opnieuw verstuivingen optreden (Boxtel Formatie; Kootwijk Laagpakket⁶).

Door het mildere klimaat kon ook op grote schaal bodemvorming plaatsvinden. Ook de bodemvorming is grotendeels antropogeen beïnvloed.⁷ In de zeer arme gronden (met een leemgehalte van 10% of lager) van het Pleistocene zandgebied ontstond direct vanaf het begin van het Holoceen een humuspodzol (primaire podzolizatie). Op de iets rijkere gronden vormden zich in eerste instantie moderpodzolen. Door ontbossing voor de landbouw zijn plaatselijk echter ook de rijkere moderpodzolgronden tot de voedselarmere humuspodzolgronden gedegradeerd (secundaire podzolizatie). Deze ontwikkeling vond over het algemeen in toenemende mate vanaf het laat-neolithicum plaats. Vanaf de late ijzertijd waren veel gebieden dermate uitgeoogd dat ze werden verlaten en men zich in mineralogisch rijkere of lemigere gebieden (met moderpodzolgronden) terugtrok. Deze laatste zones komen vaak overeen met de gebieden waar vanaf de late middeleeuwen rondom de oude dorpen een esdek is ontstaan.⁸

⁶ Voorheen Formatie van Kootwijk.

⁷ Berendsen 2004, Berendsen 2005.

⁸ Spek 2004.

Volgens de geologische overzichtskaart ligt het plangebied in een smalle zone met *dekzand (Laagpakket van Wierden; kaarteenheden Bx5)* met ten noorden hiervan een gebied met *stuifzand (Laagpakket van Kootwijk; kaarteenheden Bx1)*.⁹ Op basis van extrapolatie van het meer zuidelijk gelegen blad van de geologische kaart 1:50.000 blijkt inderdaad dat het plangebied deel uit maakt van een zone met *dekzand (zeer fijn- en matig fijn – tot matig grof afgerond zand) dikker dan 2 m (kaarteenheden Tw3)*, dat plaatselijk is afgedekt met *stuifzand (zeer fijn- tot matig grof afgerond zand)*.¹⁰

Volgens de geomorfologische kaart maakt het plangebied deel uit van een zone met *gordeldekzandwellingen al dan niet met oud-bouwlanddek* (kaarteenheden 3L6) op de overgang van de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug naar het rivierengebied. Direct ten noordoosten van het plangebied is het zand verstoven, waardoor een gordel met *lage landduinen met bijbehorende vlakten en laagten* (kaarteenheden 4L8) is ontstaan. Ook direct ten westen van het plangebied bevindt zich nog een klein verstoven gebied.¹¹

Op de kaart van het Actueel Hoogtebestand Nederland is te zien dat het plangebied deel uitmaakt van een gebied dat globaal in zuidwestelijke richting afhelt. Ter hoogte van het plangebied zijn de hoogtegegevens niet gecorrigeerd voor de aanwezigheid van bomen, waardoor het hoogteverloop in en rond het plangebied niet duidelijk is. De hoogte binnen het plangebied varieert van circa 4,9 tot 5,7 m +NAP.¹²

Volgens de bodemkaart (zie figuur 2.1) ligt het plangebied in een strook met *hoge zwarte enkeerdgronden* (kaarteenheden zEZ21) aan de voet van de stuwwal, die zijn ontstaan in *leemarm en zwak lemig fijn zand* met grondwatertrap VII.¹³

Hoge zwarte enkeerdgronden bevinden zich over het algemeen rondom oude dorpen en worden gekenmerkt door een humeuze bovengrond, het esdek, van 50 cm of dikker. Het esdek is ontstaan door eeuwenlange bemesting met potstalmest. Door variaties in de aard (soort pluggen, percentage minerale bestanddelen) en de hoeveelheid van de gebruikte mest, de duur van de ophoging en de oorspronkelijke ligging (nat of droog) vertoont het esdek grote verschillen in dikte, kleur, humusgehalte en textuur. Het esdek is vaak opgebouwd uit meerdere lagen. De bouwvoor (Aap-horizont), de recent geploegde laag, is meestal 20 à 30 cm dik en bestaat uit donkergrijsbruin tot zwart matig humeus zand. Daaronder bevinden zich vaak een of meerdere lagen (Aa-horizont), die over het algemeen lichter zijn en minder organische stof bevatten. Op de overgang van het plaggendeek naar de onderliggende natuurlijke ondergrond kan een lichtgrijsbruin gekleurde fossiele cultuurlaag (Ab-horizont) voorkomen van vóór de introductie van de pluggenbemesting. Deze laag wordt gekenmerkt door een vuilgrijze, onnatuurlijke kleur en de aanwezigheid van scherven en is vaak sterk aangetast door latere grondbewerking of grotendeels opgenomen in het plaggendeek.

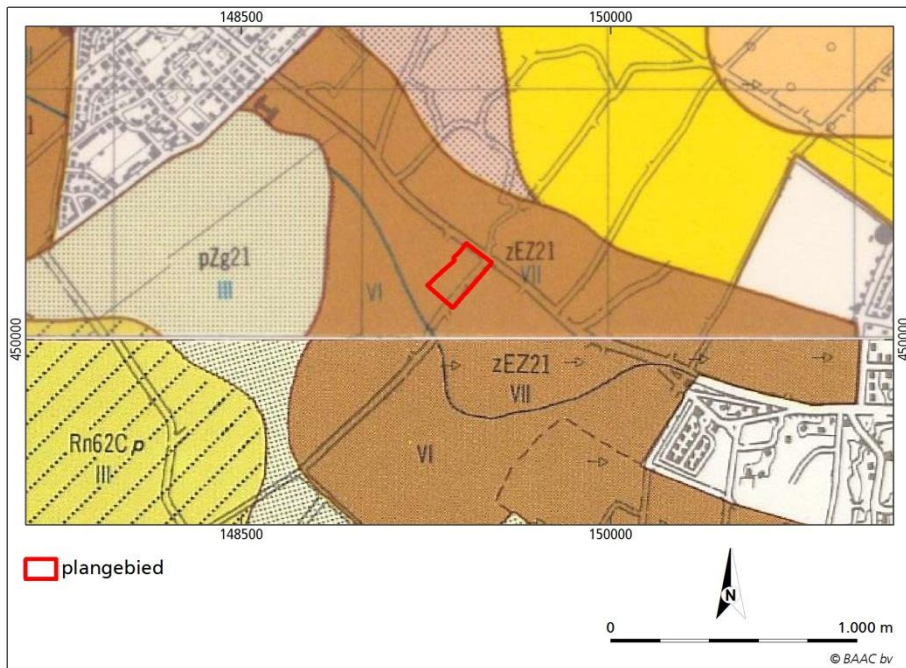
⁹ Geologische overzichtskaart 2010.

¹⁰ Geologische kaart van Nederland 1:50.000 (kaartblad 39 West) 1982. Van het kaartblad 32 is geen geologische kaart beschikbaar.

¹¹ Geomorfologische kaart van Nederland (kaartblad 32) 1982.

¹² AHN 2013.

¹³ ARCHIS II 2013.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied op de Bodemkaart van Nederland (kaartblad 32 West, 1963).

Vaak is onder het esdek nog een restant van het oorspronkelijke bodemprofiel aanwezig. Indien sprake is geweest van een snelle ophoging, bijvoorbeeld als gevolg van egaliseringswerkzaamheden ten tijde van de ontginning, dan zal onder het esdek nog een intacte A-horizont aanwezig zijn van het oorspronkelijke bodemprofiel (het oude loopvlak). Deze laag onderscheidt zich door een hoger humusgehalte en een wat donkerder kleur. Door verploeging is de oorspronkelijke A-horizont echter meestal opgenomen in het esdek. Indien de oorspronkelijke bodem bestond uit een podzolbodem kunnen dieper nog een onverstoorte B- en/of BC- horizont voorkomen. Op grotere diepte gaat de B- of BC-horizont over in het moedermateriaal (de C-horizont).¹⁴

2.3 Bewoningsgeschiedenis

2.3.1 Inleiding

Het plangebied ligt op rand van de Utrechtse Heuvelrug. Het landschap in dit gebied wordt gedomineerd door de overgang van de hoge stuwwal naar het lager gelegen dekzandgebied aan de voet ervan. Dit gebied kent een lange bewoningsgeschiedenis; de oudst bekende menselijke sporen gaan terug tot omstreeks 200.000 jaar geleden (midden-paleolithicum), d.w.z. vóór de vorming van de stuwwallen. Het paleolithicum werd evenals het daaropvolgende mesolithicum gekenmerkt door rondtrekkende jagers-verzamelaars, die gebruik maakten van stenen en benen werktuigen. De mensen woonden in tijdelijke kampen, die zich over het algemeen op landschappelijke gradiënten bevonden. Door de bestaansbasis (jagen en verzamelen) en de grote mobiliteit was de invloed van deze mensen op het landschap gering.

Dit veranderde toen men vanaf 4900 v.C. (neolithicum) geleidelijk het jagen en verzamelen verruilde voor een voedselvoorziening gebaseerd op akkerbouw en veeteelt. De voorkeur voor vestiging ging nu uit naar de randen van het dekzand

¹⁴ De Bakker & Schelling 1989; Damoiseaux 1982; Stiboka 1966.

en de voet van de stuwwal. Door het verbouwen van voedsel werd men gebonden aan een bepaalde plek, werden stevigere onderkomens gebouwd en ging men aardewerk produceren en gebruiken. Zodra de bodem op een bepaalde plek uitgeput was, kapte men een nieuw stukje bos en verplaatste men de akkers en eventueel de boerderij. Aan het einde van de late bronstijd en het begin van de vroege ijzertijd ontstonden zogenaamde celtic fields, doordat de uitgeputte bovengrond van de akkers verwijderd werd en aan de rand van de akkertjes werd neergegooid. Hierdoor ontstonden rechthoekige complexen van door aarden walletjes omgeven akkers van ongeveer 35 bij 35 meter.

Als gevolg van de ontbossing ging de natuurlijke vruchtbaarheid van de armere bodems snel achteruit. Het bos regenereerde daardoor plaatselijk vanaf het laat-neolithicum na verlaten van de akkers niet meer en er ontstonden heidevelden. Plaatselijk konden als gevolg van het kappen en afbranden van het bos zandverstuivingen ontstaan.

Als gevolg van de ontbossing en akkerbouw was vanaf de late ijzertijd de bodemvruchtbaarheid in grote gebieden dermate afgenomen dat deze niet meer als woon- en landbouwgebied werden gebruikt en men zich terugtrok in de gebieden met een van nature hoge bodemvruchtbaarheid. Op de uitgeputte akkers zal na verloop van tijd secundair bos zijn gaan groeien, waarna deze gebieden werden gebruikt voor het verkrijgen van brandhout en dergelijke. De lagere delen van het landschap waren lange tijd nog dichtbegroeide moerasbossen en speelden geen rol in het landbouwsysteem. Deze gebieden werden wel gebruikt voor de winning van grondstoffen (zoals hout, leem, veen, e.d.), als dump voor afval, voor rituele deposities, e.d.

In de loop van de middeleeuwen nam de bevolking sterk toe, waardoor ook de behoefte aan landbouwgrond sterk toe nam en geconcentreerde nederzettingen en bouwlandcomplexen ontstonden. Om de beschikbare mest efficiënter te kunnen gebruiken, werd de mest vanaf de vijftiende eeuw vermengd met bosstrooisel en plaggen. De winning van het bosstrooisel en de plaggen leidde tot een vergaande aftakeling van de bossen, zodat uitgestrekte heidevelden ontstonden. Pas met de uitvinding van de kunstmest in de negentiende eeuw waren de heidevelden niet meer nodig voor de bemesting van de akkers en konden, bij een gunstige waterhuishouding, worden ontgonnen voor de landbouw.¹⁵

2.3.2 Historie

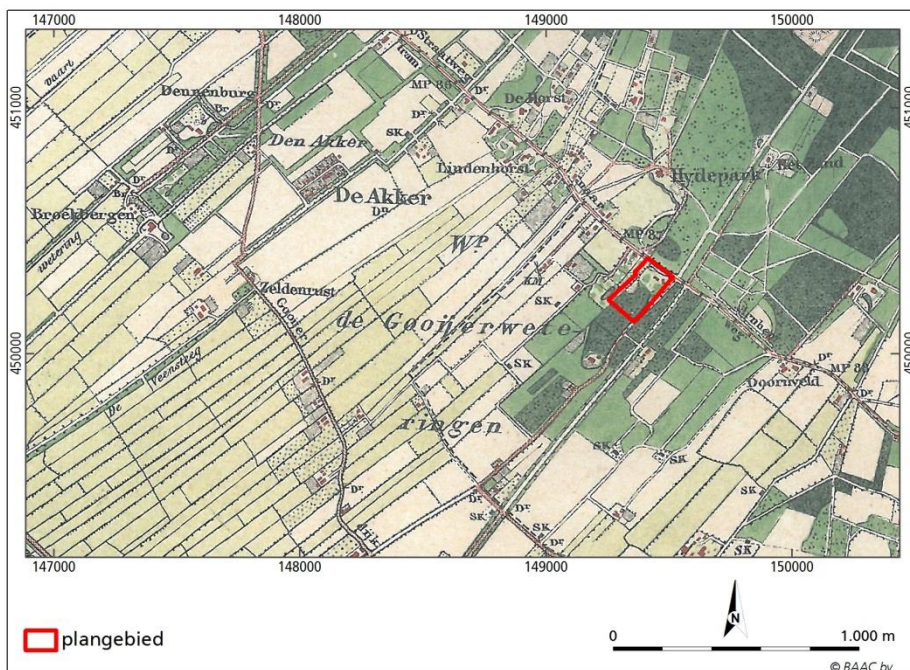
Het plangebied lag in het begin van de negentiende eeuw direct ten zuiden van een lange doorgaande weg, de *straatweg*. Deze weg vormde min of meer de grens tussen de bossen op de stuwwallen en de akkers en weilanden in het lager gelegen gebied aan de voet van de stuwwallen. Oorspronkelijk bevonden zich parallel aan de hoogtelijnen twee wegen, de Arnhemse Bovenweg en evenwijdig daaraan een meer kronkelende benedenweg, de hierboven genoemde Straatweg, die als kerkweg de dorpen Zeist en Doorn met elkaar verbond.¹⁶

Het agrarische gebied was overwegend verkaveld in langgerekte, smalle percelen dwars op de hoogtelijnen. Evenwijdig aan de parcelering bevond zich langs de oostgrens van het plangebied een licht slingerende *schapedrift* (de huidige Sterkenburgerlaan), die de boerderijen in het agrarische gebied verbond met de heidevelden op de stuwwal. Dergelijke schapendriften maakten vaak gebruik van

¹⁵ Barends *et al.* 2010, Spek 2004, Blijdenstijn 2005.

¹⁶ Blijdenstijn 2005.

de natuurlijke smeltwaterdalen. Vrijwel direct ten oosten van de Schapendrift lag de *Sterkenburgerlaan*, die de verbinding vormde tussen kasteel *Sterkenburg* (op de rand van het riviereengebied) en het jachtgebied op de stuwwal.¹⁷ Dit kasteel is in de dertiende eeuw in het Kromme Rijn gebied gesticht onder invloed van de welvaart in de akkerbouw op de brede stroomruggen, de toegenomen politieke onrust en de sterker wordende macht van de ridderstand.¹⁸ In de zeventiende eeuw zorgden politieke stabiliteit en koloniale handel voor een Gouden Eeuw in Nederland. Met de vergaarde rijkdom werden diverse oude ridderhofsteden omgevormd tot buitenplaatsen. De kleine besloten kasteeltuinen werden aangelegd in meer geometrische indeling met zichtlijnen, waarbij beheersing van de natuur centraal stond. Het reliëf van de stuwallen, die grotendeels onbeboste gebieden vormden, werd benut voor uitzichtspunten.

Figuur 2.2 Ligging van het plangebied op een uitsnede van een kaart uit omstreeks 1900 (Bonneblad 1905).

De bebouwing in de regio concentreerde zich langs de *straatweg*, waarbij zich ook in het uiterste noordwestelijke deel van het plangebied een huis met schuur en tuin bevond. Het resterende deel van het plangebied was in gebruik als *bosch*.¹⁹

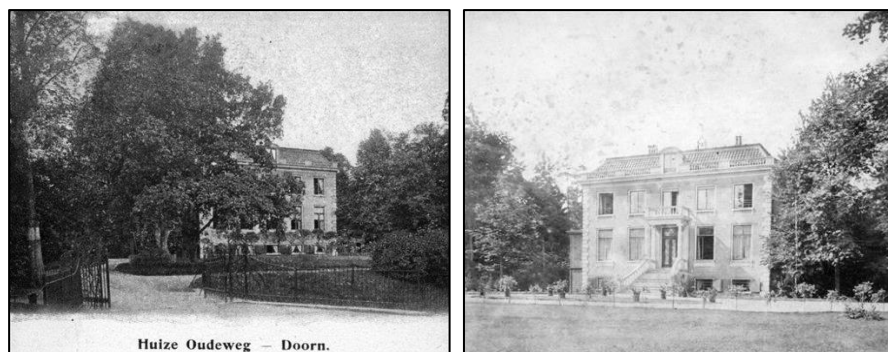
Tussen 1822 en 1840 werden grote delen van de staatsdomeinen verkocht ter bekostiging van nieuwe infrastructuur. Veel stedelingen belegden hun geld en ontsnapten aan de stad door op de Utrechtse Heuvelrug buitenplaatsen aan te leggen. In deze periode was de Engelse landschapsstijl in zwang en werden grote parkbossen aangeplant met slingerende vijverpartijen. Omstreeks 1836 is in het noordoostelijke deel van het plangebied het landhuis Oudenweg gebouwd door A. Godin van Westrenen (zie figuur 2.2 en 2.3). De buitenplaats is vernoemd naar de hofstede Oudenweg, die voorheen op deze plek stond. Rond het huis werden een waterloop en een landschapspark aangelegd met koetshuis (Stekenburgerlaan 4). Aan het einde van de negentiende eeuw is het bestaande

¹⁷ Kadasterkaart (minuutplan en OAT) 1811-1832.

¹⁸ Blijdenstijn 2005.

¹⁹ Kadasterkaart (minuutplan en OAT) 1811-1832.

bijgebouw, evenwijdig aan de Straatweg, vervangen door een gebouw dat hier schuin op georiënteerd lag.²⁰ Aan het begin van de twintigste eeuw is het huis verbouwd, waarbij de ingang werd verplaatst van de zuid- naar de noordgevel en deze gevel een voornaam karakter kreeg met bordestrap. In dezelfde periode is de buitenplaats verkleind tot circa 9 hectare.²¹ In de jaren twintig van de twintigste eeuw zijn in het westelijke deel van het plangebied diverse (bij)gebouwen verrezen. Langs de Schapendrift is in deze periode een vijver gegraven. In dezelfde periode is de Sterkenburgerlaan deels vervallen, waardoor de oude Schapendrift overbleef als verbindingsweg.²²

Figuur 2.3 Het aanzien van landhuis Oudenweg vóór en ná de verbouwing in het begin van de twintigste eeuw (Utrechtsarchief 2013).

Na de Tweede Wereldoorlog is een groot deel van de bebouwing in het plangebied verdwenen. Alleen het landhuis en een naastgelegen bijgebouw zijn overgebleven.²³ In 1960 is het huis verbouwd tot kantoor.²⁴ Omstreeks 1970 is achter het landhuis een groot asielzoekerscentrum gerealiseerd, dat in de daarop volgende jaren sterk is vergroot.²⁵ Met de aanleg van dit centrum is een deel van de oude parkaanleg verdwenen, maar deze is ook nog deels herkenbaar aanwezig. Een deel van de panden van het asielzoekerscentrum zijn inmiddels gesloopt (zie figuur 3.1). In het nog resterende gebouw is momenteel een basisschool (De Ontdekking) gevestigd. Voor zover bekend hebben voor deze wijziging in gebruik geen grote ingrepen plaatsgevonden. Het landhuis staat momenteel leeg.²⁶ De bebouwing (zie figuur 2.4) wordt omringd door infrastructuur en is deels bebost.²⁷ Voor zover bekend hebben in het plangebied geen grootschalige bodemverstorende activiteiten, zoals ontgravingen en/of saneringen plaatsgevonden.²⁸

²⁰ Topographische en militaire kaart 1839-1859; Bonneblad 1870, 1882, 1894, 1897, 1898 en 1905.

²¹ Utrechtse buitenplaatsen 2013; Andriik & Van Rooij-Van Wijngaarden 2011.

²² Bonneblad 1924 en 1930.

²³ Topografische kaart 1953.

²⁴ Utrechtse buitenplaatsen 2013; Andriik & Van Rooij-Van Wijngaarden 2011.

²⁵ Topografische kaart 1962, 1973 en 1982.

²⁶ Schriftelijke mededeling mw. M. Gerritsen (SAB) 16 september 2015.

²⁷ ANWB 2004; Bing Maps 2013.

²⁸ Bodemloket 2013.

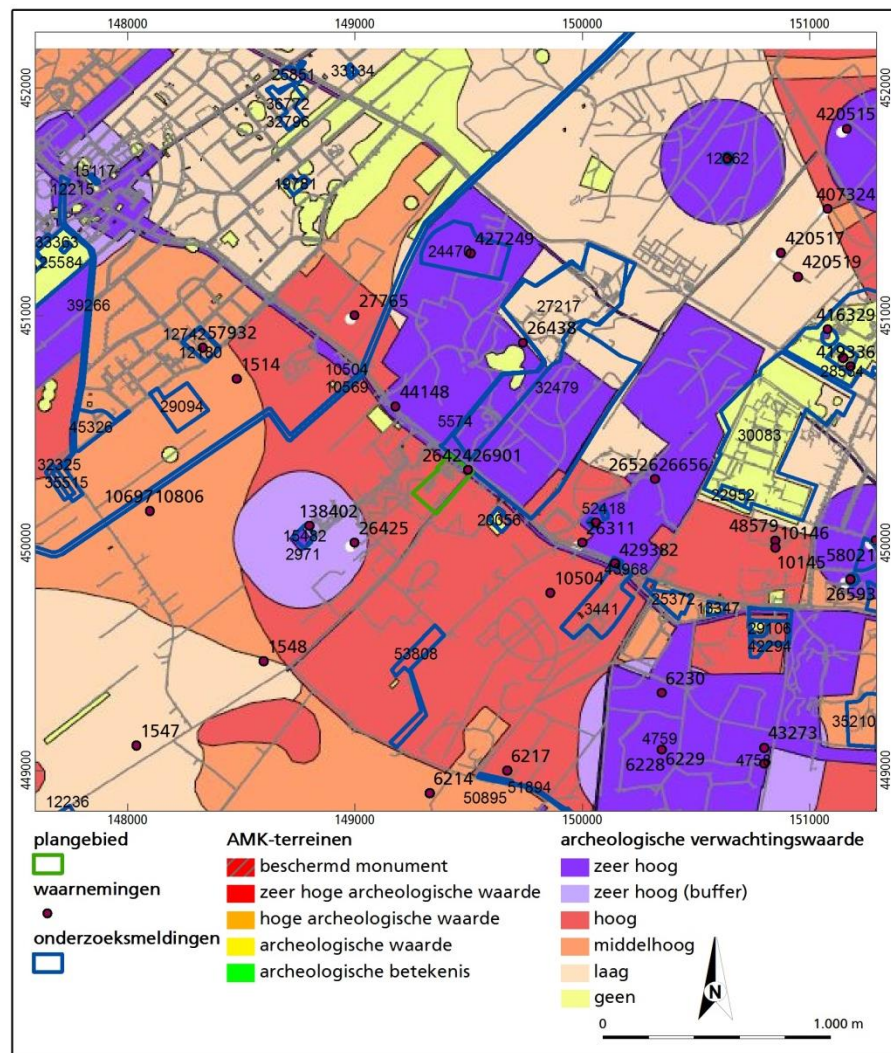

Figuur 2.4 Bebouwing in het plangebied in 2013 (aangeleverd door SAB).

2.3.3 Archeologie

Voor veel gebieden in Nederland zijn op verschillende niveaus (landelijk, provinciaal, gemeentelijk en/of regionaal) in het verleden archeologische verwachtingskaarten opgesteld. Ook het plangebied valt binnen de kartering van enkele van deze kaarten. Het huidige beleid, dat van toepassing is op het plangebied, is in de gemeente Utrechtse Heuvelrug gebaseerd op de gemeentelijke verwachtingskaart. Deze kaart is in 2009 door het ADC opgesteld. In 2013 is de gemeentelijke beleidskaart archeologie geactualiseerd (zie figuur 2.5). Volgens het kaartblad geomorfogenetische eenheden maakt het plangebied deel uit van een gebied waar *dekzand met oud bouwlanddek* voorkomt. Aan deze eenheid is een *hoge verwachtingswaarde voor archeologische resten uit alle perioden* toegekend. Het plangebied valt binnen de *landgoederenzone*. De Driebergsestraatweg langs de noordgrens van het plangebied is aangeduid als *wegen en paden die grotendeels in de (vroege) middeleeuwen zijn ontstaan*.²⁹

²⁹ Botman, De Jonge & Van der Aa 2010.

Figuur 2.5 Uitsnede van de archeologische beleidskaart van de gemeente Utrechtse Heuvelrug met ARCHIS-waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen (Beleidskaart Archeologie 2013, ARCHIS 2013).

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Utrechtse Heuvelrug (zie figuur 2.5) behoort het plangebied grotendeels tot Waarde-Archeologie 3 hoog. De zone langs de Dribergsestraatweg, het uiterste noordelijke deel van het plangebied, maakt deel uit van Waarde-Archeologie 1 zeer hoog. Voor beide categorieën geldt *streven naar behoud in situ*. Indien dit niet mogelijk is geldt een onderzoeksplicht bij ingrepen *dieper dan 30 cm –mv met een oppervlakte groter dan 50 m² (zeer hoge waarde) of 150 m² (hoge waarde)*.³⁰

Naast deze verwachte archeologische waarden zijn in en rond het plangebied in het verleden ook daadwerkelijk archeologische waarden aangetroffen. In database van het RCE, ARCHIS II, en op de gemeentelijk archeologische kaarten zijn rond het plangebied binnen een straal van 500 m diverse archeologische vondsten bekend.³¹ Bepaalde gebieden zijn vanwege hun archeologische waarden vermeld op de Archeologische Monumentenkaart. In de omgeving van het plangebied bevindt zich één archeologische monument (zie figuur 2.4).

³⁰ Beleidskaart Archeologie 2013.

³¹ Bij de lokale afdeling van het AWN is geen aanvullende informatie bekend over het plangebied of de directe omgeving (schriftelijke mededeling dhr. W. van Vliet, 22 juli 2013).

In het noordoostelijke deel van het plangebied bevinden zich twee waarnemingen. Aan het einde van de negentiende eeuw is bij zandwinningswerkzaamheden direct langs de weg een omgewoeld terrein aangetroffen met dakpannen, aardewerkfragmenten en metalen voorwerpen (o.a. borden, deel paardentuig e.d.). Destijds is de conclusie getrokken dat er Romeinse gebouwen hadden gestaan (ARCHIS-waarnemingsnr. 26424). De exacte vondstlocatie is niet helemaal duidelijk. Mogelijk zijn deze vondsten niet daadwerkelijk in het plangebied gedaan, maar op aangrenzende terreinen. De andere waarneming betreft de vondst van aardewerkfragmenten en ijzerwerk uit de vroege middeleeuwen bij huis Beukenrode aan de Driebergseweg (ARCHIS-waarnemingsnr. 26901).

Op 310 m ten noordwesten van het plangebied is langs de weg een fragment middeleeuws aardewerk gevonden (ARCHIS-waarnemingsnr. 44148). Op ruim 300 m ten zuidwesten van het plangebied bevindt zich een administratief geplaatste waarneming, die betrekking heeft op de vondst van een kunstmatige verhoging, mogelijk een tumulus, waarvan de datering onbekend is (ARCHIS-waarnemingsnr. 26425).

Op 450 m ten zuidwesten van het plangebied bevindt zich een *terrein van hoge archeologische waarde* (monumentnr. 15482) waar bij een booronderzoek in 1999 (onderzoeksmeldingsnr. 2971) sporen van bewoning (handgevormd aardewerk, verbrand natuursteen en vuursteen) uit de ijzertijd of de Romeinse tijd zijn aangetroffen.

Op bijna 200 m ten zuidoosten van het plangebied heeft het ADC in 2006 een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnr. 20056). Bij dit onderzoek werd een 65 tot 140 cm dikke humeuze bovengrond aangetroffen, die in de meeste boringen sterk verstoord was met recent puin en bouwzand. Direct hieronder werd in de meeste boringen de C-horizont aangetroffen. In één boring in het westelijke deel van het terrein werd aan de basis van het esdek een mogelijke oude akkerlaag aangetroffen. In deze boring werden bovendien twee brokjes houtskool een fragment verbrand aardewerk uit (vermoedelijk) de ijzertijd gevonden. Op basis van deze gegevens werd geadviseerd om alleen bij verstoring van het westelijke deel van het terrein een archeologische begeleiding uit te voeren.³²

Direct ten noorden van het plangebied heeft Jacobs & Burnier in 2008 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd naar aanleiding van sloop van bestaande bebouwing en geplande nieuwbouw (onderzoeksmeldingsnr. 27217). Op basis van dit onderzoek is aan het zuidelijke deel van het gebied een verwachting toegekend voor archeologische waarden uit het laat-paleolithicum tot en met de nieuwe tijd, hoewel verstoring door aanleg van het negentiende-eeuwse landschapspark niet uit te sluiten was. Derhalve is een vervolgonderzoek in de vorm van boringen geadviseerd. In 2009 is dit onderzoek in een deel van het gebied door ADC uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnr. 32479). In het meest zuidelijke deel van het gebied, d.w.z. het dicht bij het huidige plangebied, werden dekzanden aangetroffen, waarin nog plaatselijk een restant van een podzolprofiel aanwezig is. De bodem is afgedekt met een donkerbruingrijs plaggendeek. Op basis van deze resultaten is geadviseerd een vervolgonderzoek in

³² Stiekema 2008.

de vorm van proefsleuven uit te voeren, dat ten tijde van het onderhavige onderzoek nog niet was uitgevoerd.³³

2.3.4 Cultuurhistorie

In 2005 is voor de provincie Utrecht een Cultuurhistorische Atlas opgesteld, waarin de belangrijkste cultuurhistorische waarden van de provincie zijn opgenomen. Op de cultuurhistorische atlas is te zien dat de Driebergsestraatweg langs de noordgrens van het plangebied al vóór 1000 een belangrijke doorgaande weg aan de voet van de stuwwal vormde (de Benedenweg). Het plangebied is gekarteerd als onderdeel van een kampverkaveling (1000-1600). De huidige Sterkenburgerlaan langs de oostgrens van het plangebied is aangeduid als een schapendrift die van de lager gelegen copeontginningen naar de stuwwal liep. In de zeventiende, achttiende eeuw bevond zich in het plangebied het buitenhuis Bosschervelt. Tevens was ten oosten van de oude schapendrift een weg aangelegd, die een rechtstreeks verbinding vormde tussen Sterkenburg in de laaggelegen copen en de hogere gelegen gronden op de stuwwal. In de negentiende eeuw werd het plangebied een landgoed (Oudenweg).³⁴ Het landhuis Oudenweg in het noordelijke deel van het plangebied is aangewezen als gemeentelijk monument (Driebergsestraatweg 63).³⁵

³³ Van Lil 2009.

³⁴ Blijdenstijn 2005.

³⁵ Gemeente Utrechtse Heuvelrug 2013.

3 Archeologische verwachting

Het plangebied ligt aan de voet van de Utrechtse Heuvelrug, een stuwwal die in het Saalien is ontstaan. In de daarop volgende ijstijd, het Weichselien, is het gebied bedekt geraakt met dekzand, dat vervolgens plaatselijk (o.a. ten noorden van het plangebied) als gevolg van menselijk ingrijpen is gaan verstuiwen. Het plangebied zelf is lange tijd in gebruik geweest als akker, waarbij vanaf de late middeleeuwen door plaggenbemesting een esdek is ontstaan.

Het plangebied vormt gezien de ligging op een landschappelijke gradiënt van oudsher een aantrekkelijk vestigingsgebied. In de omgeving van het plangebied zijn aanwijzingen voor bewoning en begravingen in de ijzertijd en Romeinse tijd. Ook archeologische waarden uit de overige perioden zijn zeker niet uit te sluiten.

Het noordelijke deel van het plangebied maakt deel uit van een bebouwingslint langs een oude, doorgaande weg. Ook in het plangebied is in ieder geval vanaf het begin van de negentiende eeuw bebouwd geweest. In de eerste helft van de negentiende eeuw is in het plangebied een buitenplaats gerealiseerd met in het noordelijke deel bebouwing omringd door parkaanleg. Het landhuis is nog steeds aanwezig in het plangebied. Omstreeks 1970 is in het park een asielzoekerscentrum gerealiseerd. De verwachting is dat de bodem ter hoogte van de hoofdbebouwing grotendeels is verstoord. Mogelijk is de bodem ter hoogte van de bijgebouwen niet of nauwelijks verstoord.

Op basis van deze gegevens wordt aan het gehele plangebied een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden (complextypen: vuursteenvindplaatsen, nederzettingen, grafvelden e.d.) uit de steentijd tot en met de volle middeleeuwen. Alleen voor het deel van het plangebied ter hoogte van de bestaande, moderne bebouwing geldt een lage verwachting (zie figuur 3.1). Een zekere mate van verstoring in het overige deel van het plangebied is niet uit te sluiten, maar zal gezien de aanwezigheid van een esdek naar verwachting geen grote gevolgen voor de verwachte vindplaatsen hebben. Voor het noordelijke deel van het plangebied, d.w.z. in het bebouwingslint langs de Dribergsestraatweg, geldt daarnaast een hoge verwachting voor archeologische waarden (complextypen: nederzettingsresten) uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Deze resten worden voornamelijk direct onder het esdek (dikte onbekend) in de top van de natuurlijke ondergrond verwacht, waarbij de diepere sporen (waterputten e.d.) tot diep in de natuurlijke ondergrond kunnen doorgaan. De top van de jongere archeologische waarden (nieuwe tijd) zouden ondieper aanwezig kunnen zijn. De omvang van eventuele vindplaatsen kan variëren van enkele vierkante meters (bijvoorbeeld vuursteenvindplaatsen) tot plangebied overschrijdende nederzettingen. De verwachte vindplaatsen worden gekenmerkt door een strooiing van vuursteen, aardewerk en/of andere gebruiksvoorwerpen.³⁶

³⁶ Op basis van het bureauonderzoek alleen een globaal beeld van de eigenschappen van de verwachte vindplaatsen worden gegeven. Voor een nadere detaillering is een veldonderzoek noodzakelijk.

Figuur 3.1 Specifieke archeologische verwachting.

4 Conclusie en aanbevelingen

Hieronder volgt de beantwoording van de onderzoeksvragen zoals gesteld in het Plan van Aanpak³⁷:

Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

In het plangebied bevindt zich een waarneming die betrekking heeft op een vindplaats (in of in de directe omgeving van het plangebied) uit de Romeinse tijd. In de directe omgeving van het plangebied zijn daarnaast nog aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden uit de ijzertijd. Gezien de gunstige landschappelijke ligging kunnen ook archeologische waarden uit de omliggende perioden aanwezig zijn. Bekend is dat het noordelijke deel van het plangebied deel uit maakt van een bebouwingslint langs de Dribergsestraatweg en in ieder geval in het begin van de negentiende eeuw bebouwd was. In het tweede kwart van de negentiende eeuw is in het plangebied het landhuis Oudenweg gebouwd.

Wat is de verwachte bodemopbouw in het gebied en zijn er gegevens bekend over bodemversturende ingrepen in het verleden binnen het plangebied?

In het plangebied bevinden zich naar verwachting hoge zwarte enkeerdgronden. Door de bouw van het asielzoekerscentrum zal de bodem lokaal verstoord zijn.

Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?

Op basis van het bureauonderzoek is aan het grootste deel van het plangebied een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden uit de steentijd tot en met de volle middeleeuwen en voor het noordelijke deel daarnaast een hoge verwachting specifiek voor de volle middeleeuwen en nieuwe tijd. Voor het terrein ter hoogte van het hoofdgebouw van het asielzoekerscentrum is een lage verwachting voor onverstoord archeologische waarden toegekend.

In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?

Men is van plan in het plangebied woningbouw te realiseren. De exacte locatie en verstoringsdiepte hiervan zijn gezien het prille stadium van de planvorming nog niet bekend. Bekend is dat men bij nieuwbouw de bodem over het algemeen tot minimaal 80 cm –mv én tot in de top van de draagkrachtige bodem (d.w.z. tot in de top van de archeologische laag) wordt verstoord. Derhalve wordt bij bodemverstoringen dieper dan 30 cm –mv een vervolgonderzoek geadviseerd.

Archeologische vindplaatsen onder esdekken worden gekenmerkt door een (zeer) lage vondstdichtheid, die niet of nauwelijks zijn op te sporen met een karterend booronderzoek.³⁸ Bovendien geldt voor een groot deel van het plangebied een hoge verwachting voor archeologische waarden uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Archeologische waarden uit deze perioden gaan gepaard met een (sterke) versterking van de natuurlijke bodemopbouw, waardoor een

³⁷ Bergman & Merlidis 2013.

³⁸ Tol, Verhagen & Verbruggen 2012.

archeologisch (verkenkend) booronderzoek om de intactheid van het bodemprofiel van te stellen weinig zinvol is. In beide gevallen geldt dat een proefsleuvenonderzoek de geëigende methode is om archeologische vindplaatsen op te sporen. Voorafgaand aan dit onderzoek dienen de eisen waaraan het onderzoek dient te voldoen, te worden vastgelegd in een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen. Indien de werkzaamheden beperkt blijven tot het huidige bouwvlak van het hoofdgebouw van het asielzoekerscentrum, wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bovenstaand advies dient beoordeeld te worden door de bevoegde overheid (gemeente Utrechtse Heuvelrug) en leidt tot een selectiebesluit. Dit betekent niet dat reeds gestart kan worden met bodemversturende activiteiten of de daarop voorbereidende activiteiten. Het rapport is op 13 augustus 2015 door de gemeentelijk archeoloog (mw. A. Luksen-IJtsma) beoordeeld. Zij is van mening dat een proefsleuvenonderzoek momenteel door de aanwezige flora en fauna niet mogelijk is en vanwege het ontbreken van voldoende informatie over de bodemopbouw ook niet gewenst is. Er dient eerst een verkennend booronderzoek te worden uitgevoerd. Dit onderzoek dient te voldoen aan de KNA 3.3 en de gemeentelijke richtlijn en rekening te houden met de geplande inrichting. Voorafgaand aan het veldonderzoek dient het PvA te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.³⁹

Hoewel getracht is een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden, kan de aanwezigheid van archeologische sporen of resten nooit volledig worden uitgesloten in de gebieden waarvoor geen vervolgonderzoek wordt aanbevolen. BAAC bv wil er daarom op wijzen dat men bij bodemversturende activiteiten alert dient te zijn op de aanwezigheid van archeologische waarden (zoals vondstmateriaal en grondsporen). Bij het aantreffen van deze waarden dient men hiervan melding te maken bij de Minister van OCW (in de praktijk de RCE) conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988.

³⁹Luksen-IJtsma 2015.

5 Geraadpleegde bronnen

Andriik, M. & A.M.C. van Rooij-Van Wijngaarden, 2011 (concept). *Buitens op de Heuvelrug. Beleidskader voor historische landgoederen en buitenplaatsen*. Gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*. Staring Centrum, Wageningen.

Barends et al., 2010. *Het Nederlandse landschap. Een historisch-geografische benadering*. Uitgeverij Matrijs, Utrecht.

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie. (Fysische geografie van Nederland)*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's. (Fysische geografie van Nederland)*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Bergman, W. & T. Merlidis, 2013. *Onderzoeksvoorstel – Plan van Aanpak Archeologisch bureauonderzoek. Plangebied Doorn, Driebergsestraatweg 63. BAAC bv, 's-Hertogenbosch*.

Blijdenstijn, R., 2005. *Tastbare Tijd. Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*. Provincie Utrecht.

Botman, A., N. de Jonge & S. van der Aa, 2010. *De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Rapportage behorende bij de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart*. ADC Heritage, Amersfoort.

Concept bestemmingsplan Driebersestraatweg 63 Doorn 2015, aangeleverd door SAB (1 september 2015).

Damoiseaux, J.H., 1982. *Bodemkaart van Nederland. Schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 49 Oost Bergen op Zoom*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Gemeente Utrechtse Heuvelrug, 2012. *Voorwaarden aan onderzoek gemeente Utrechtse heuvelrug juli 2012*.

Lil, R. van, 2009. *Doorn – Oude Arnhemse Bovenweg 3 (gemeente Utrechtse Heuvelrug. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend en karterend booronderzoek. ADC Rapport 1821*. ADC ArcheoProjecten, Amersfoort.

Luxen-IJtsma, A., 2015. *Beoordelingsadvies archeologische monumentenzorg. Rapport bureauonderzoek Driebergsestraatweg 63 Doorn*. 13-08-2015. Gemeente Utrechtse Heuvelrug.

SIKB, 2010. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2*. Structuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB), Gouda.

Spek, T., 2004. *Het Drentse esdorpenlandschap. Een historisch geografische studie*. Matrijs, Utrecht.

Stiboka, 1966. *Bodemkaart van Nederland. Toelichting bij kaartblad 26 West Harderwijk en 32 West Amersfoort*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Stiekema, M., 2008. *Doorn-Beukenlaan. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen. Herziene versie 25 augustus 2008. ADC Rapport 817*. ADC ArcheoProjecten, Amersfoort.

Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen, 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*. SIKB.

Geraadpleegde kaarten

ANWB, 2004. *Topografische atlas Utrecht 1:25.000*. ANWB, Den Haag

Beleidskaart Archeologie gemeente Utrechtse Heuvelrug, 2013. Te raadplegen via http://www.heuvelrug.nl/inwoner/cultuurhistorie_45043/item/archeologische-beleidskaart_45795.html.

Bodemkaart van Nederland 1:50.000, kaartblad 32 West Amersfoort. 1963. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Bonneblad, No. 4656 Werkhoven, 1870, 1882, 1894, 1897, 1898, 1905, 1910, 1924 en 1930. <http://watwaswaar.nl>.

Dienst van het kadaster en de openbare registers, 2013. Apeldoorn.

Geologische kaart van Nederland 1:50.000. Kaartblad 39 Tiel. 1982. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

Geologische overzichtskaart van Nederland, 2010. NITG-TNO. Te raadplegen via <http://www.dinoloket.nl/>.

Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000. Kaartblad 32 Amersfoort. 1982. Stichting voor Bodemkartering/ Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.

Kadasterkaart (minuutplan en OAT), 1811-1832. Kaartblad Doorn, sectie A Moleneind, blad 6, <http://watwaswaar.nl>.

Topografische kaart van Nederland. Kaartblad 32C, 1953, 1962, 1973, 1982, 1989 en 1994. <http://watwaswaar.nl>.

Topographische en Militaire kaart. In: Grote Historische Atlas van Nederland 1:50.000. I West-Nederland 1839-1859. Wolters-Noordhoff bv, Groningen.

Topografische Karte der Niederlande 1:50.000, 1943, In: B.C. de Pater & B. Schoenmaker, 2005. *Grote Atlas van Nederland 1930-1950*. Zierikzee/ Utrecht/ 's-

Gravenhage: Uitgeverij Asia Maior/Atlas Maior/ Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap/ Nederlands Instituut voor Militaire Historie.

Geraadpleegde websites

AHN, *Actueel Hoogtebestand Nederland*. <http://www.ahn.nl>, 15 juli 2013.

ARCHIS II, het registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>, 15 juli 2013.

Bing Maps, <http://www.bing.com/maps>, 15 juli 2013.

Bodemloket, <http://www.bodemloket.nl>, 15 juli 2013.

Dans Easy, *Data Archiving and Networkes Services*, <https://easy.dans.knaw.nl>, 15 juli 2013.

Gemeente Utrechtse Heuvelrug, *Gemeente Utrechtse Heuvelrug Lijst gemeentelijke en rijksmonumenten. Februari 2013 & Concept gemeentelijke monumentenlijst Doorn*, <http://www.heuvelrug.nl>, 9 juli 2013.

Het Utrechts Archief, <http://www.hetutrechtsarchief.nl>, 9 juli 2013.

Utrechtse buitenplaatsen, *Oudeweg, Driebergsestraatweg 63 Doorn*, <http://www.utrechtsebuitenplaatsen.nl>, 9 juli 2013.

Overige bronnen

AWN afdeling Vallei en Eemland, schriftelijke mededeling dhr. W. van Vliet, 22 juli 2013.

Bijlage 1

Overzicht van geologische en archeologische tijdvakken

Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

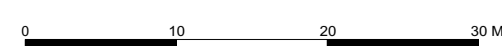
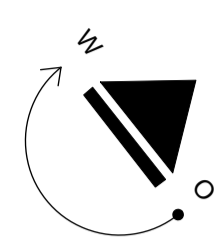
Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie				MIS	Lithostratigrafie					
	Holoceen				1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviaal)					
11.755	Kwartair	Laat	Laat	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye	Formatie van Boxtel		
12.745						Allerød (warm)					
13.675						Vroege Dryas (koud)					
14.025						Bølling (warm)					
15.700						Laat-Pleniglaciaal					
29.000		Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Midden-Pleniglaciaal	3							
50.000			Vroeg-Pleniglaciaal	4							
75.000			Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5a							
		5b									
		5c									
	5d										
115.000	Pleistocene	Laat	Weichselien (ijstijd)	Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5e	Eemien (warme periode)	Eem Formatie				
130.000						Saalien (ijstijd)	6	Formatie van Drente			
370.000								Holsteinien (warme periode)	Formatie van Urk		
410.000										Elsterien (ijstijd)	Formatie van Peelo
475.000											
850.000	Vroeg	Vroeg	Pre-Cromerien	6	Formatie van Sterksel						
2.600.000											

Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren	Chronostratigrafie		Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden	
1950	0	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd	
-1500	Vb1			Middeleeuwen			
-450	Va			Romeinse tijd			
0		Holoceen	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk > 1% invloed landbouw (granen)	IJzertijd	
-12	IVa			Bronstijd			
-800	815		Midden	Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	Neolithicum
-2000	2650						
-3755	5000	Vroeg	Boreaal warmer	II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es	Mesolithicum	
-4900	7020						
-5300	8000						
-8800	9000	Laat-Pleistoceen	Preboreaal warmer	I	eerst berk en later den overheersend	Laat-Paleolithicum	
11.755	10.150						
12.745	10.800						
13.675	11.800						
14.025	12.000	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas	LW III	parklandschap	
15.700	13.000			Allerød	LW II	dennen- en berkenbossen	
		Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)				open parklandschap	
						Vroege Dryas	LW I
		Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)				perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	
						Bølling	
-35.000		Eemien (warme periode)			loofbos	Midden-Paleolithicum	
75.000		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)			Vroeg-Paleolithicum	
115.000	130.000						
-300.000							

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenbergh (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Bijlage 2

Concept totaalplan

architectuur | tuin en landschap | interieurarchitectuur | bouwmanagement

TE KIEFTE ARCHITECTEN
tuin en landschap

project	www.tekiefte.nl	tel: 074-2662430
formaat	A1	
schaal	1:500	
opdrachtgever	project-verantw.	Irma te Kiefte-Brok
van Wijnen	datum	getekend
omschrijving wijziging	17-06-2015	Martijn ter Huerne
	19-06-2015	Martijn ter Huerne
	13-07-2015	Martijn ter Huerne
onderwerp	werksnummer	

CONCEPT
TOTAALPLAN

13T15
D02